

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ

پنجاب وچ اسلام دی روشنی پھیلاں تے لوکاں نوں ہدایت دی سدھی راہ سکھان والے اللہ دے نیک بندیاں تے بزرگاں وچوں حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دا مقام بڑا اچا اے۔ اوہناں دا اصل ناں حاجی محمد اے۔ لقب نوشہ، تے گنج بخش خطاب سی۔ اوہ 1014 ہجری بمطابق 1602 عیسوی نوں موضع گھگاں والی وچ پیدا ہوئے۔ اچکل ایہہ پنڈت تحصیل پھالیہ ضلع منڈی بہاؤ الدین وچ اے۔ اوہناں دے والد حضرت علاؤ الدین غازی نے پیدل ست (7) حج کیلتے۔ آخری واری حج تے جان ویلے اپنی گھر والی نوں فرمایا: ”میں حج کرن جا رہیا ہوں۔ میرے جان توں تھوڑے دنوں بعد ای اللہ تعالیٰ ساڈے گھراک پتر عطا کرے گا۔ جیہڑا بڑا قسمت والا تے اللہ دا ولی ہووے گا۔ اوہناں حاجی محمد رکھنا۔“ ایہہ خوشخبری ہو کر کئی بزرگاں نے وی دتی سی۔ چنانچہ ولادت ویلے بچے دا ناں حاجی محمد رکھیا گیا۔

حضرت علاؤ الدین غازی جدوں حج توں واپس پر تے تے اوس ویلے حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی عمر پنج (5) ورہے ہو چکی سی۔ اوہناں مڈھلی تربیت اپنے والد تے چاچے شیخ رحیم الدین رحمۃ اللہ علیہ ہوراں کولوں حاصل کیتی۔ بعد وچ موضع جاگوتاڑ دی اک دینی درسگاہ وچوں حافظ قائم الدین کولوں قرآن، حدیث تے فقہ دی تعلیم لئی۔ ایہہوں ای قرآن پاک دی قرأت دے ست (7) معروف طریقے سکھتے۔ حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے ظاہری تعلیم مکمل کرن مگروں بھلوال جا کے سلسلہ قادری دے معروف روحانی بزرگ حضرت نئی شاہ سلیمان نوری حضور رحیمۃ اللہ علیہ دے ہتھ اُتے بیعت کیتی۔ مرشد دی توجہ تے رہنمائی نال اوہناں نے بڑی چھیتی تصوف دیاں منزلوں طے کر لیاں۔ مرشد دے حکم مطابق مرنو شہرہ تارڑاں وچ اپنا تبلیغی مرکز قائم کیتا۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے ایسی علمی تے روحانی مرکز وچ دُور دراز توں آکے لوک فیض حاصل کر دے سن۔ نہ صرف ہندوستان سگوں کابل، قندھار تے کشمیر دے علاقیاں وچ وی اوہناں دے مرید تے خلیفے موجود سن اوہ دن رات اللہ تے اللہ دے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دا پیغام گھر گھر اپڑاندے سن۔ جتھے ضرورت ہندی او تھے ایہہ نوشاہی درویش وعظ نصیحت توں کم لیندے تے جتھے لوڑ محسوس کر دے باطن دی نظر نال لوکاں دے دل دی کیفیت بدل کے رکھ دیندے۔ بوہت ساریاں کتاباں وچ لکھیا ہو یا اے کہ اوہناں دے سوہنے اخلاق، اُچے کردار تے مٹھی گفتار توں متاثر ہو کے ہزاراں لوک اسلام دے حلقے وچ داخل ہوئے۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی حیاتی ربی محبت تے رسول پاک صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دے عشق وچ رنگی ہوئی سی۔ اوہ اکثر فرماندے سن کہ ”ساڈی زندگی دا طور طریقہ حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دی سنت دے مطابق اے۔“ اوہ بڑے ہمدرد، نمکسار، ملن سار، خدمت شعار تے ہنس مکھ سن۔ دو جیاں نوں تکلیف وچ دیکھ کے رنجیدہ ہو جاندے سن تے ہر ویلے اوہناں نوں خوشی پُچان دی کوشش کر دے۔ آئے گئے دی خدمت اپنے ہتھیں کر دے۔ اپنی روزی محنت نال کماندے جو کجھ مل جاندا اوہدے اُتے صبر شکر کر دے۔ حسد، لالچ تے خود غرضی توں بچن دی تلقین کر دے۔ ہر ویلے عاجزی تے انکساری وچ رہندے۔

توکل اوہناں دا اوڑھنا کچھو ناسی۔ دسترخوان بڑا وسیع سی۔ کوئی غیر مسلم وی آجاندا تے اوہدی پوری پوری خدمت کر دے۔ سخاوت دا ایہہ عالم سی کہ کدے کوئی سوالی خالی ہتھ نہ جاندا۔ ایسے دریا دلی تے سخاوت پاروں لوک اوہناں نوں گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ آکھدے سن۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ عالماں، درویشاں تے وڈی عمر دے لوکاں دا پورا پورا احترام کر دے سن۔ نکلیاں نال خاص شفقت کر دے۔ اوہ فرماندے سن۔ ”جیہڑا بندہ اپنے استاد دا صحیح احترام کرے گا اوہو کامیابی نال منزل اُتے اپڑے گا۔“ اوہناں دے نکلے پتر ہاشم رحمۃ اللہ علیہ دریادل دے استاد مولانا عبدالحکیم سیالکوٹی نے آپ دے روحانی مرتبے دی شہرت سنی تے ملن دی خواہش کیتی۔ اوہناں اپنے بیٹے دے نال خط وچ لکھیا کہ مولانا کیوں جے تیرے استاد نیں ایس لئی میرا فرض اے کہ پہلے میں خود چل کے اوہناں کول ہواواں۔ جدوں اوہ سیالکوٹ اپڑے تے مولانا عبدالحکیم سیالکوٹی اوہناں دے حسن اخلاق تے روحانی مرتبے توں بڑے متاثر ہوئے تے اپنے حق وچ دُعا کروائی۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے اُن گنت مُريدن۔ جیہڑے اوہناں دے ارشادات توں ہر ویلے فیض اُٹھاندے سن۔ اوہ مریداں نوں ہمیش بھائی یا اللہ والیو کہہ کے بلاندے سن۔ جدوں مریداں نوں وعظ فرماندے تے انج لگدا۔ جویں کوئی کتاں وچ مٹھا مٹھا رس گھول رہیا اے۔ اوہناں دے ایہہ وعظ پنجابی وچ ہوندے سن تاں جے لوکاں نوں آسانی نال سمجھ آسکے۔ اوہناں دی اُردو تے پنجابی شاعری وچ اسلام دی تعلیم تے چنگے اخلاق دی تلقین ملدی اے۔ آپ دے کچھ وعظ چھپ چکے نیں۔ جیہڑے پنجابی نثر دا سبھ توں پُرانا نمونہ سمجھے جاندے نیں۔ اوہناں دے وعظاں وچ قرآن مجید دے نال حدیث پاک دے احکامات تے حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دی سیرت دے جھلکارے ملدے نیں۔ ایہناں وعظاں دی روشنی وچ آج وی اسیں اپنے اخلاق تے کردار نوں اُچا کر سکے آں۔

لوکاں لئی اوہناں دی تعلیم دا خلاصہ انج اے:

اللہ نوں اک متواہدے توں سوا کسے ہور دی عبادت نہ کرو۔

اللہ تعالیٰ دے رسول دی اطاعت کرو۔ یتیمیاں تے مسکیناں نال دلوں پیا کرو۔ دو جیاں دی خدمت تے مدد بنال لاچ کرو۔ وعدے دی پابندی کرو۔ استاد داں تے بزرگاں دی عزت کرو تے لڑائی جھگڑے توں دور رہو۔ صفائی دا حاصل خیال رکھو۔ وقت دی قدر کرو۔

حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دی من کچھویں تعلیم نے معاشرتی سطح اُتے زبردست انقلاب برپا کیتا۔ اوہناں دے عقیدت مند جیہڑے نوشاہی کہلاندے نیں آج وی دُنیا دے کونے کونے وچ اسلام دی تبلیغ وچ مصروف نیں۔

اللہ دے ایس بزرگ نے 1103 ہجری برطابق 1691 عیسوی نوں وصال فرمایا۔ اوہناں دامنِ ارضِ شریف تحصیل پھالیہ وچ اے۔

مشق

- 1- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دا اصل ناں کیہ سی تے آپ کدوں تے کتھے پیدا ہوئے؟
- 2- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ دے مرشد کون سن تے اوہ کیہڑے سلسلے نال تعلق رکھدے سن؟
- 3- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے اپنا تبلیغی مرکز کتھے قائم کیتا؟
- 4- اوہ اپنیاں مریداں نوں کیہ آکھ کے بلاندے سن؟
- 5- حضرت نوشہ گنج بخش رحمۃ اللہ علیہ نے کدوں وصال فرمایا؟